

מגילה ב

מגילה נקראת באחד עשר, בשלשה עשר, בארבעה עשר, בחמשה עשר, לא פחות ולא יותר.
כרכין המוקפין חומה מימות יהושע בן נון קורין בחמשה עשר, כפרים ועיירות גדולות קורין בארבעה עשר,
אלא שהכפרים מקדימין ליום הכניסה. כיצד?

י"ד חל ביום:	ב או ה	א, ג, ד	ערב שבת	בשבת
כפרים	בו ביום	מקדימין ליום הכניסה	מקדימין ליום הכניסה	מקדימין ליום הכניסה
עיירות גדולות	בו ביום	בו ביום	בו ביום	מקדימין ליום הכניסה
מוקפות חומה	למחר	למחר	בו ביום	למחר

מגילה נקראת באחד עשר.

שאלה: מנלן?

קושי על השאלה: מנלן? כדבעינן למימר לקמן: **חכמים הקילו על הכפרים להיות מקדימין ליום הכניסה כדי שיספקו מים ומזון לאחייהם שבכרכים!**

תירוץ: אכן הכי קאמרינן: מכדי, כולחו אנשי כנסת הגדולה תקנינהו, דאי סלקא דעתך אנשי כנסת הגדולה ארבעה עשר וחמשה עשר תקון - אתו רבנן ועקרי תקנתא דתקינן אנשי כנסת הגדולה? והתנן: **אין בית דין יכול לבטל דברי בית דין חבירו אלא אם כן גדול ממנו בחכמה ובמנין**, אלא פשיטא - כולחו אנשי כנסת הגדולה תקינו, היכא רמיזא?

תשובה 1: אמר רב שמן בר אבא אמר רבי יוחנן: אמר קרא (אסתר ט') **אָקִים אֶת יְמֵי הַפָּרִים הָאֵלֶּה כַּמָּנִיחַ** - זמנים הרבה תקנו להם.

קושי 1: האי מיבעיא ליה לגופיה!

תירוץ: אם כן לימא קרא זמן, מאי **מָנִיחַ** - זמנים טובא.

קושי 2: ואכתי מיבעי ליה: **זמנו של זה לא כזמנו של זה!**

תירוץ: אם כן לימא קרא זמנם, מאי **מָנִיחַ** - שמעת מינה כולחו.

קושי 3: אימא: זמנים טובא!

תירוץ: **מָנִיחַ** דומיא ד**מָנִיחַ**, מה זמנם תרי - אף זמניהם תרי.

קושי: ואימא תריסר ותליסר!

תירוץ: כדאמר רב שמואל בר יצחק: שלשה עשר זמן קהילה לכל היא, ולא צריך לרבווי.

הכא נמי שלשה עשר זמן קהילה לכל היא ולא צריך לרבווי.

קושי: ואימא שיתסר ושיבסר!

תירוץ: (אסתר ט') **וְאֵלֶּה יַעֲבֹד כְּתִיב**.

אסתר פרק ט

קִיָּמוּ וקָבְלוּ וקָבְלוּ הַיְּהוּדִים עָלֵיהֶם וְעַל זָרְעָם וְעַל כָּל הַנָּלִיִּם עָלֵיהֶם וְלֹא יַעֲבֹד לַהֲיִיּוֹת עֲשִׂים אֶת שְׁנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּה כְּכֹתֶבֶם וְכִזְמָנָם בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה:

תשובה 2: ורבי שמואל בר נחמני אמר: אמר קרא (אסתר ט') **כִּי־יָמֵי אִשֶּׁר נָחַ כָּהֵם הַיְּהוּדִים**, ימים כימים - לרבות אחד עשר ושנים עשר.

אסתר פרק ט פסוק כב

כִּי־יָמֵים אֲשֶׁר נָחַו בָּהֶם הַיְּהוּדִים מְאֹיְבֵיהֶם וְהִחְדָּשׁ אֲשֶׁר נִהְפָּד לָהֶם מִיָּגוֹן לְשִׁמְחָה וּמֵאֲבֵל לְיוֹם טוֹב לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מִשְׁתָּה וְשִׁמְחָה וּמְשָׁלוֹת מְנוּת אִישׁ לְרַעְהוּ וּמִתְנוּת לְאֲבִינָיו:

קושי: ואימא תריסר ותליסר!

תירוץ: אמר רב שמואל בר יצחק: שלשה עשר זמן קהילה לכל היא, ולא צריך לרבווי.

קושי: ואימא שיתסר ושיבסר!

תירוץ: **וְאֵלֶּה יַעֲבֹד כְּתִיב**.

למה כל אחד לא קיבלת דעתו של השני?

רבי שמואל בר נחמני	רב שמן בר אבא
זמן זמנא לא משמע ליה	ההוא לדורות הוא דכתיב

שיוד דעת התנא במשנתינו למישהו מסויים והבאת דעה חולקת: אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: זו דברי רבי עקיבא סתימתאה דדריש **זמן זמנא**, אבל חכמים אומרים: אין קורין אותה אלא בזמנה.

קושי על דברי ר' יוחנן: מיתיבי: אמר רבי יהודה אימתי - בזמן שהשנים כתיקנן, וישראל שרויין על אדמתן. אבל בזמן הזה, הואיל ומסתכלין בה - אין קורין אותה אלא בזמנה.
רבי יהודה אליבא דמאן?

אילימא אליבא דרבי עקיבא – אלא לאו - אליבא דרבנן ובזמן שהשנים כתיקנן
אפילו בזמן הזה איתא להאי תקנתא, וישראל שרויין על אדמתן מיהא קרינן!

אין תירוצ: תיובתא דרבי יוחנן, תיובתא.

נוסח אחר של הסוגיה:

דברי ר' יוחנן: אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: זו דברי רבי עקיבא סתימתאה. אבל חכמים אמרו: בזמן הזה, הואיל ומסתכלין בה אין קורין אותה אלא בזמנה.
ברייטא לתזק: תניא נמי הכי: אמר רבי יהודה: אימתי - בזמן שהשנים כתיקנן וישראל שרויין על אדמתן, אבל בזמן הזה הואיל ומסתכלין בה - אין קורין אותה אלא בזמנה.

משפט הקדמה: רב אשי קשיא ליה דרבי יהודה אדרבי יהודה, ומוקים לה לברייטא כרבי יוסי בר יהודה:

קושי: ומי אמר רבי יהודה בזמן הזה הואיל ומסתכלין בה אין קורין אותה אלא בזמנה? ורמינהי, אמר רבי יהודה: אימתי - מקום שנכנסין בשני ובחמישי, אבל מקום שאין נכנסין בשני ובחמישי - אין קורין אותה אלא בזמנה.
מקום שנכנסין בשני ובחמישי מיהא קרינן, ואפילו בזמן הזה:
תירוצ: ומוקים לה לברייטא כרבי יוסי בר יהודה.

קושי: ומשום דקשיא ליה דרבי יהודה אדרבי יהודה מוקים לה לברייטא כרבי יוסי בר יהודה?
תירוצ: רב אשי שמיע ליה דאיכא דתני לה כרבי יהודה, ואיכא דתני לה כרבי יוסי בר יהודה,
ומדקשיא ליה דרבי יהודה אדרבי יהודה אמר: מאן דתני לה כרבי יהודה - לאו דווקא, מאן דתני לה כרבי יוסי בר יהודה - דווקא.

כרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון קורין בחמשה עשר וכו'

אסתר פרק ט

(יז) ביום שלשה עשר לחדש אדר ונוח בארבעה עשר בו ועשה אתו יום משתה ושמחה:
(יח) והיהודיים אשר בשושן נקהלו בשלשה עשר בו ובארבעה עשר בו ונוח בחמשה עשר בו ועשה אתו יום משתה ושמחה:
(יט) על כן היהודים הפרוזים הפזרים הישבים בערי הפזרות עשים את יום ארבעה עשר לחדש אדר שמחה ומשתה ויום טוב ומשלוח מנות איש לרעהו: